

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ ВИВЧЕНІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН З ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА НА МАЙБУТНІХ РОБОЧИХ МІСЦЯХ

Сірик А. О.

*кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри екології та екоменеджменту
Національний університет харчових технологій
м. Київ, Україна*

В сучасному світі молодь, здобувачі вищої освіти опановують не лише знання з різних предметів відповідно до обраного напрямку підготовки, але й нові можливості інтелектуальних машин. Так, у лютому 2022 року міністр цифрової трансформації Михайло Федоров повідомив, що ChatGPT від OpenAI став доступний в Україні, а з 13 липня 2023 року в Україні доступний чат-бот Bard від Google на основі штучного інтелекту. Чат-боти зі штучним інтелектом, які можуть генерувати текст за допомогою коротких підказок, виявилися дуже зручними для пошуку різноманітної інформації. Розглядаючи різні аспекти використання чат-ботів або інших можливостей штучного інтелекту у сфері безпеки праці, то можна виділити два погляди.

Перший погляд – засвоєння знань студентами з таких дисциплін як «Безпека життєдіяльності та охорона праці», «Основи професійної безпеки», «Менеджмент безпеки праці» та ін.: сучасні чат-боти не можуть згенерувати необхідну добірку матеріалів з урахуванням змін у чинному законодавстві України з питань безпеки праці, які потребуватимуть уточнення. Таким чином, здобувач може отримувати не завжди правильні або реальні відомості з правових питань в галузі охорони праці. Крім того, до здобувачів висуваються вимоги щодо особистісного підходу при виконанні індивідуальних завдань, а подальша перевірка виконаних робіт може виявити схожість/співпадіння відповідей, що були представлені викладачу на оцінювання. Таким чином, студент не достатньо ефективно засвоює необхідні знання з навчальних дисциплін з охорони праці, а при перевірці виконаних робіт (текстів) викладачем виникатиме питання дотримання академічної доброчесності відповідно до п. 3.2 Кодексу академічної етики, якими керуються члени університетської спільноти Національного університету харчових технологій [1].

Погляд другий – використання можливостей штучного інтелекту у сфері безпеки праці при виконанні робочих завдань. Так, у червні 2023 року, таке видання як науково-виробничий журнал «Охорона праці», випускає публікацію за авторством Наталії Колесник «Штучний інтелект у сфері безпеки праці: варто застосовувати чи ні? Допоможе чи завадить?». У публікації піднімається питання щодо використання штучного інтелекту у сфері безпеки праці. «Штучний інтелект – це нова технологія, яка може значно полегшити нашу роботу і підвищити рівень безпеки на робочому місці» – пише автор. Наводяться аргументи, такі як: «Перш ніж почати використовувати ШІ, потрібно зрозуміти, як правильно взаємодіяти з ним. Інакше можуть виникнути проблеми та незручності. Ось декілька типових помилок, з якими люди можуть стикнутися під час роботи із ШІ: неправильне розуміння можливостей ШІ, залежність від автоматичних рішень, неправильна взаємодія із ШІ, недовіра до ШІ». Як висновок, автор пише: «Чи варто навчатися взаємодіяти зі штучним інтелектом фахівцю з охорони праці? Це залежить від кожної окремої людини і пов'язано насамперед з її страхами, ставленням до нових технологій і бажанням оптимізувати свою роботу. Наведемо лише декілька напрямів діяльності, у яких ШІ може стати в пригоді фахівцям з охорони праці: аналіз та прогнозування ризиків; розробка програм безпеки та навчання; автоматизований моніторинг; навчання та підвищення рівня свідомості працівників; аналіз інцидентів. Але для того, щоб отримувати цю допомогу в роботі, потрібно навчатися взаємодіяти зі штучним інтелектом» [2].

На підставі огляду представлених теоретичних аспектів використання штучного інтелекту при вивченні навчальних дисциплін з охорони праці та у майбутньому на робочих місцях можна підсумувати, що перетин можливостей сучасних чат-ботів та охорони праці – це те, що швидко розвивається і пропонує як захоплюючі можливості в майбутньому, так і можливі певні труднощі зараз. Для успішного освоєння цієї нової області необхідно шукати баланс між використанням переваг штучного інтелекту та скороченням ризиків, пов'язаних з цим.

Список посилань

1. Кодекс академічної етики університету. Режим доступу: <https://nuft.edu.ua/dostup-do-publichnoi-informacii/akademichna-etika/reglamentuyuchi-dokumenti-nuxt>

2. Наталія Колесник, Штучний інтелект у сфері безпеки праці: варто застосовувати чи ні? Допоможе чи завадить? Охорона праці. Режим доступу: <https://ohoronapraci.kiev.ua/article/anonsi/stucnij-intelekt-u-sferi-bezpeki-praci-varto-zastosovuvati-ci-ni-dopomoze-ci-zavadiť>